

A MIE állásfoglalása a JEDLIK-TERV - NEMZETI STRATÉGIA A SZELLEMI TULAJDON VÉDELMÉRE 2013-2016. c. SZTNH előterjesztéssel (a továbbiakban: Tervezet) kapcsolatosan.

A MIE köszönetet mond a véleményezés lehetőségéért. A MIE mindenekelőtt elismerését fejezi ki az átfogó, magas színvonalú, előrelátó Tervezet elkészítéséért, és reméli, hogy a stratégia főbb elemei a Kormány jóváhagyása útján - jogszabályi formát ölthetnek.

Az alábbiakban néhány észrevételt tennénk a Tervezethez¹:

Iparjogvédelem

- 1) Az iparjogvédelmi tudatosság növelése keretében, azon belül is az innováció-menedzsmenttel és a vállalkozásfejlesztéssel kapcsolatos ismeretek oktatása körében célszerűnek tartanánk szorososan összekötni és nem külön tartani a következő összefüggő témákat: szellemi vagyon megszerzése = fejlesztés és/vagy technológia transzfer + a szellemi vagyon értékelése és nyilvántartása. A technológia transzfer technikáit (jogát ruházási és hasznosítási szerződés) azok adó (főképpen TAO és SZJA), valamint nyilvántartási/számviteli szabályaival összhangba hozva tartjuk szükségesnek kezelni mind stratégiai szinten, mind pedig a konkrét tudatosság növelő ismeretterjesztésben.
- 2) A szellemivagyon-diagnózis, mint az innovációban részt vevő KKV-k számára nyújtott szolgáltatást célszerűnek tartanánk kiegészíteni olyan intézkedésekkel, amelynek alapján a diagnózist megismerő „beteg” gyógyulást kereshet. Kellő iparjogvédelmi ismeret- és tudatosságszint nélkül nem tudja a KKV a szakszerű diagnózist használni: ha hiányoznak a technológia-transzfer, K+F jogi, továbbá szakszerű adó- és számviteli ismeretek, nehézkes a továbblépés. Ha a „felmért” KKV-k választhatnának egy olyan képviselő-listából, amelyre a megfelelő szaktudással rendelkező jogi és ügyvivői képviselőket (irodákat) fel lehetne venni, a szolgáltatás kiegészülhetne, mégpedig úgy, hogy az SZTNH által nyújtott diagnózisszolgáltatásra ráépülhetne a piaci alapon nyújtott megfelelő színvonalú képviselői szolgáltatás.

¹ A MIE és az AIPPI tagságának átfedése miatt egyes észrevételek azonosak lehetnek.

- 3) A hazai jogérvényesítési tapasztalatok folyamatos nyomon követése és értékelése az iparjogvédelmi joggyakorlat forrásainak hozzáférhetővé tétele stratégiai célok összekapcsolása körében javasoljuk olyan intézkedések megtételét (az elektronikus információ szabadságról szóló törvény módosítása útján), amelyek lehetővé teszik:
- az ideiglenes intézkedések, előzetes bizonyítás, és biztosítási intézkedés tárgyában hozott végzések kereshető adatbázisból történő keresését az ítéletekhez hasonlóan,
 - akként korlátozzák a teljes anonimizálás kötelezettségét a vállalat- és árujelzőt érintő jogvitákban hozott határozatok elektronikus közzététele során, hogy a vitában érintett vállalat- és árujelző megismerhető legyen.
- 4) Különösebb indokolást a két javaslat nem kíván. Ha az európai jogalkotó hangsúlyt helyezett a gyors, hatékony igényérvényesítésre, és hazai jogunk is ennek megfelelő szabályokat tartalmaz, akkor indokolatlan, hogy éppen e jogérvényesítési eszköz használatának gyakorlatát nem lehet megismerni. Az pedig végképp nem igényel bővebb magyarázatot, hogy egy teljesen anonimizált, vállalat vagy árujelző tárgyában hozott határozat információs értéke hiányzik.
- 5) A licencialeadségi nyilatkozat valójában a szabadalmi jogi kizárólagosságról való olyan lemondás, amely enyhébb, mint a szabadalommal védett találmány közkincsbe bocsátása. A nem kizárólagos hasznosítási szerződésekben kiköthető díjak kétségesen biztosítják a befektetés megtérülését. Úgy véljük, hogy jelentősebb tere csak az olyan támogatott kutatási eredmények hasznosítása körében lehet, ahol a támogatás feltétele a licencialeadségi nyilatkozat (pontosabban: nem címzett, nem kizárólagos hasznosítási szerződésre irányuló szándéknyilatkozat, ha polgári jogi kontextusban akarjuk a jövőbeli jogintézményt körülírni). Ez a lehetőség is ellentmondást hordoz. A támogatások címzettjei éppenséggel olyan vállalkozások, és költségvetési intézmények, amelyek célja szellemi vagyon létesítése és kiaknázása. Nem áll tipikus esetben érdekükben a szellemi vagyon értékének drasztikus csökkentése, ha már sikerrel járt az oltalomszerzés.
- 6) A stratégia előírja 2016-ra az összes oltalmi formára kiterjedő, átfogó iparjogvédelmi kódex megalkotását. A kódex megalkotásának indokai közé indítványozzuk felvenni a technológia-transzfert szolgáló jogátruházási és licencialeadségi szerződések olyan közös, éppenséggel a kódexbe kívánczó, a jelenleginél jóval bővebb szabályainak a megalkotását, amelyek tekintettel lesznek az új Ptk. háttérszabályaira, pontosabban azokról mindazon tárgykörökben, ahol az általános háttérszabályok alkalmazása a technológia transzfer szerződéseire nem kívánt eredményt hozna, megfelelően eltér (pl. bérlet szabályainak az alkalmazása a licencialeadségi szerződésekre, v.ö. T.7971: 6:330.§ (2) bekezdés). Mivel a Ptk. a szerzői jogi és az iparjogvédelmi törvényekre csak kiegészítő alkalmazás keretében alkalmazható, a megfelelő közös eltérő szabályok ki tudják fejezni a szellemi tulajdon oltalmi tárgyaira vonatkozó jogátruházási és licencialeadségi szabályok sajátosságait.
- 7) Messzemenően egyetértünk azzal, hogy az ESZB-ről szóló megállapodással összefüggésben az előzetes normakontroll szükséges. Ha jól értjük (olvastunk ilyen véleményeket), a joghatósági rendelet megfelelő módosítása is érdemben szükséges az ESZB hatályba lépéséhez, amely – figyelemmel a megerősített együttműködési formára - nem tekinthető biztosnak.

- 8) Mivel határozottan úgy látjuk, hogy Magyarországnak az egységes hatályú európai szabadalmi rendszerhez és az ESZB megállapodáshoz történő csatlakozása következtében a magyar vállalkozásokat, elsősorban a kkv-ket, rendkívül jelentős versenyhátrányok fogják érni (elsősorban a gazdasági lehetőségeiket korlátozó, várhatóan a jelenleginél egy-két nagyságrenddel nagyobb számú, Magyarországon is hatályos szellemi tulajdonjog megjelenése, valamint a nagyon jelentősen megdráguló jogérvényesítési lehetőségek miatt), rendkívül fontosnak tartjuk, hogy az egyezmények ratifikálását megelőzően széleskörű, megalapozott hatástanulmányok készüljenek, melyek eredményeit fel kell használni arra, hogy az egyezmények ratifikációját a hatástanulmányok által kimutatott nyilvánvaló hátrányoknak az új szellemi tulajdon-jogi rendszerek által generált forrásokból történő kompenzációjához kell kötni. Ilyen kompenzáció lehet például jelentős pályázati források biztosítása szabadalomtisztasági szakvélemények beszerzéséhez, valamint megfelelő helyszín és jogi lehetőség biztosítása a Magyarországtól távol zajló bírósági eljárásokban való, videokonferencia útján történő, magyarországi részvételre (amihez egyrészt meg kell teremteni a technikai lehetőséget, másrészt pedig az egyezmény adta keretek között meg kell alkotni az ehhez szükséges eljárási szabályokat is).
- 9) A magyar műszaki körökben legnagyobb népszerűséggel, olvasottsággal bíró műszaki/természettudományos szakfolyóiratokban javasoljuk olyan Iparjogvédelmi rovat létrehozását, amely az adott szakterületet érintő egy-egy hazai/külföldi fejleményt, jogesetet ismertet, és amely így a szakmai érdeklődésen kívül számot tarthat az olvasói közvélemény szemléletformálására, ismeretnyújtásra.
- 10) Az Európa 2020 Stratégia és a Nemzeti Reform Programban (1.3.4.) leírtak szellemében, kapcsolódva esetlegesen a "szabadalmi alap" (4.1.1.) létrehozására vonatkozó további célhoz, javaslatot teszünk egy központi állami kezelésű pénzügyi alap létrehozására, vagy elkülönítése, amely forrásból az állam közvetlenül a feltalálótól, magánbejelentőtől megvásárolhatja azon szabadalmakat, szabadalmi bejelentéseket, melyek kizárólag a magyar gazdaság kiemelt céljainak, pl. a földrajzi adottság, természeti kincs bázis jobb kihasználásának, hazai ipar, mezőgazdaság fejlesztésének, az energiatakarékosságnak, az ivóvízbázis megfelelő minőségű biztosításának érdekeit szolgálják. Az állam az általa így megvásárolt szabadalmakat kedvezményesen hasznosításba adná az arra gyártó kapacitással rendelkező vállalkozások számára, kidolgozott feltételrendszer szerint. Az alap előnye a feltaláló, magánbejelentő számára: gyorsabban megtérülhet a szabadalmaztatással kapcsolatos költsége, másrészt az anyagi gondokkal küzdő kis- és középvállalkozások számára is elérhetővé válna meglévő/bővíthető gyártókapacitásukkal a takarékosabb technológiák bevezetése, új hazai termékek olcsóbb gyártása.
- 11) A "kkv-k általános és konkrét információs, valamint jogérvényesítési deficitjének csökkentése" (4.1.1.1.) címszó alatti, rendkívül fontos tevékenység keretében javasoljuk a kkv-khoz olyan kérdőívek központi eljuttatását, amelyek egyszerű, kiválasztásos válaszadási lehetőséggel hívják fel a figyelmet az iparjogvédelemben rejlő általuk kihasználatlan lehetőségekre, valamint a kihasználásra irányuló kezdő lépések lehetséges módozataira. Ez később célirányosan befolyásolhatja az ismeretterjesztési tevékenységet, illetve annak célközönségét. Ezen vonatkozásban nem csak a "szellemivagyon-diagnózisra irányuló szolgáltatás működtetése" (4.1.1.1.)

szerinti cél kifejtésében említett tudatosan innovatív vállalkozásokat véljük célcsoportba tartozónak, hiszen azok nagy valószínűséggel rendelkeznek legalább alapismeretekkel az ipajogvédelem területén, hanem azon kkv-kat is, amelyek esetleg nincsenek tudatában a tevékenységük során felmerült kisebb-nagyobb megoldásaik innovációs értékének, vagy egyéb irányú erőfeszítéseik közepette nem gondolkodtak el ezen.

- 12) Az "iparjogvédelmi hatósági eljárások átfutási idejének csökkentése" (4.1.2.1.) címszó alatti céllal összhangban szeretnénk felvetni annak megfontolását az SZTNH részéről, hogy - írásos érdeklődésre - választ kaphasson a szabadalmi bejelentő az ügy érdemi elbírálási szakaszában az első Határozat kiadásának tervezett időpontjáról, pl. amerikai minta szerint hónapokban megadva.

- 13) A "szellemi vagyon értékelése" (3.1.10.) vonatkozásában üdvözljük a "K+F minősítés" lehetőségének elérhetőségét tavaly óta az érdekeltek számára. Mindazáltal a pénzügyi vizsgálatokban érintett pénzügyi szervek (NAV) vonatkozásában az SZTNH-val való szorosabb együttműködés, képzés, információ megosztás lehetne az alapja ezen szerveknek a vállalkozásokkal folytatott hatékony és egy nyelven való későbbi kommunikációjának. Ez hasznos lenne a szellemi vagyon létrehozásának, megszerzésének, felértékelésének, kereskedelmének költség és bevétel/vagyon oldali egyértelmű módszereket - vagy akár korlátozásokat - alkalmazó megközelítése szempontjából, a viták elkerülése érdekében.

Szerzői jog

- 14) A szellemi tulajdonvédelmi stratégia egyik alapelvét a szerzői jogi területen is a sokoldalú (jogosulti, felhasználói, fogyasztói, továbbá az oktatáshoz, tudományos szabadsághoz, információszabadsághoz fűződő érdekek közötti) egyensúlyra törekvés jelenti, amellyel természetesen egyetértünk. Ugyanígy egyetértünk azzal az alapelvvel, hogy, a szellemi tulajdon erős nemzetközi és európai meghatározottsága miatt az adott globális és európai keretrendszerben kell feltárni a nemzeti érdekek érvényesítésének esélyeit és irányait. Megjegyezzük ugyanakkor, hogy míg az iparjogvédelmi stratégia megalkotásakor – pl.egységes hatályú európai szabadalom, illetve a közösségi védjegyrendszer (kritikája) kapcsán – a terv nagyon határozott, konkrét célkitűzéseket, illetve lépéseket fogalmaz meg a nemzeti érdekek érvényesítésére, a szerzői jogi stratégiára ez a határozottság és konkrétság már kevésbé jellemző. Megítélésünk szerint, az iparjogvédelmi stratégiához hasonlóan, a szerzői jogi stratégiában is a jelenleginél több határozott és konkrét ilyen célt, illetve lépést lehetne meghatározni. Egyesületünk a következő javaslatot teszi:
- A szerzői jog társadalmi megítélésének javítására (4.2.3.) irányuló stratégiának – az egyenlő bánásmód és a versenysemlegesség elveinek maradéktalan tiszteletben tartása mellett is – lehet kifejezetten a nemzeti kultúra védelmét szolgáló jelleget adni. Amennyiben pl. ezek a stratégiák tudatosan a hazai művészeket és kulturális vállalkozásokat helyezik előtérbe, akkor véleményünk szerint (a) ez a fogyasztók számára könnyebb azonosulást tesz lehetővé; (b) rezisztensebb azzal a (demagóg) érveléssel szemben, hogy szerzői jog csak multinacionális médiavállalatok és külföldön "felépített" popsztárok érdekeit szolgálja; (c) az oktatásban, ismeretterjesztésben való megjelenés olyan "felületet" biztosíthat a hazai művészek és kulturális vállalkozások részére, amellyel egyenértékű piaci megjelenést valószínűleg képtelenek lennének megfizetni.
- 15) Az üreshordozói reprezentatív felmérés bevezetésével összefüggésben valószínűleg több szükséges, mint a Tervezet I. mellékletében jelzett mérőpontok: „az Szjt. módosításának elfogadása, a magáncélú másolás díjával kapcsolatos reprezentatív felmérés évenkénti elkészítése, a felmérés módszertanának elfogadottsága a felhasználói oldalon.” A törvény szabálya nem határozza meg, hogy milyen eljárásban, milyen módon, milyen időhatárok között, milyen nyilatkozatokra alapozva lehet a jogdíjigénnyel érintettek véleményét kikérni. Jogalkotói iránymutatás (tájékoztatás) nélkül a törvény egyetlen mondata alapján ez a véleményezési eljárás nemigen folytatható le figyelemmel a jogosultak és a díjigénnyel érintettek ellentétes érdekeire.
- 16) A legális online tartalomkínálat megteremtése és üzleti életképességének megőrzése, illegális online szolgáltatások visszaszorítása, a zeneművek online felhasználásának multiterritoriális engedélyezését lehetővé tevő modell felépítése elnevezésű stratégiai célhoz nem rendelhető hozzá véleményünk szerint „a hazai legális online tartalomkínálat cselekvési tervének kidolgozása”. Nem látjuk át, hogy lenne lehetséges egy ilyen, kizárólag a piac résztvevőinek magatartásától függő eredményt kormányzati cselekvési tervvel létrehozni. Ha a szabályozás fejlődése nyomán mód nyílik hazai oldalról, vagy regionális összefogással páneurópai, vagy regionális engedélyezésre, és a piac egyéb tényezői (pl. fizetőképes kereslet, olcsó hálózati hozzáférés, stb.) arra ösztönzik a szolgáltatókat, hogy indítsanak ilyen szolgáltatásokat a jelenleginél

nagyobb számban, e szolgáltatások elterjedése. bővülése megkezdődhet. A T. SZTNH ezt a törvénybe foglalt közigazgatási hatásköreinek a szakszerű gyakorlásával, valamint „a legális online szolgáltatások igénybevételére való ösztönzés és felvilágosítás” elnevezésű stratégiai cél megvalósításával támogathatja.

- 17) Messzemenően egyetértünk az alábbi stratégiai céllal: „az európai szerzői jogi kódex elképzelésének levétele az uniós döntéshozatali fórumok napirendjéről.”

Budapest, 2013. január 31.

Tisztelettel:

Dr. Szecskay András
elnök